

Kaebused õiguskaitseorganite tegevusele
massiliste rahutuste ajal Tallinnas
26-29. aprillil 2007

Inimõiguste Teabekeskuse aruanne
“kuuma liini” töö tulemustest

4. juuni 2007

Sisukord

Selgitused sissejuhatuseks.....	2
1. Tõnismäel toimunud miitingu laialikihutamine 26.aprilli 2007 õhtul.....	4
2. Tõnismäe ümbruses kogunenud inimeste laialikihutamine 27.aprillil 2007.....	5
3. Kinnipidamised 27/28. aprillil: kinnipidamise põhimõtted.....	6
4. 28/29.aprilli kinnipidamised: kinnipidamise põhimõtted.....	8
5. 27/28. aprilli kinnipidamised: kinnipidamise meetodid.....	9
6. 26-28. aprilli kinnipidamised: transportimine.....	11
7. Rahumäe arestimaja ja Liivalaia kohtuhoone 26-27. aprillil 2007: kinnipidamise tingimused	12
8. "D-terminaal": pidamise tingimused.....	13
8.1. Kükitamise; kinniseotud käed.....	13
8.2. Kinnipeetute füüsiline mõjutamine.....	15
8.3. Vee kättesaadavus, võimalus füsioloogiliste vajaduste rahuldamiseks.....	16
8.4. Meditsiinilise abi kättesaadavus.....	17
9. 26-28.aprilli 2007 kinnipidamised: sugulaste informeerimise probleem.....	18
Lisa.....	20

Selgitused sissejuhatuseks

Alates 30.aprillist 2007 Inimõiguste Teabekeskus alustas avalduste vastuvõtu “kuumale liinile” inimestelt, kes arvasid end politsei tegevuse ohvriteks Tõnismäel 26.aprillil 2007 toimunud miitingu laialikihutamise ning seejärel tekkinud rahutuste mahasurumise ajal. Kokku oli fikseeritud üle 50 pöördumise ning enamik neist Teabekeskuse töötajate abiga oli vormistatud ametlike kaebustena õiguskantslerile või/ja prokuratuuri.

Käesolev aruanne on koostatud selleks, et saaks kujundada täiuslikumat pilti 2007.a. aprillilõpu sündmustest. Inimõiguste Teabekeskus arvestab, et õiguskaitseorganite ees seisis komplitseeritud ülesanne - õiguskorra taastamine ning rohkearvuliste vandalismi ja röövimisjuhtumite tõkestamine. Kuid õiguskaitsetegevust on vaja põhjalikult analüüsida selleks, et selgitada välja võimalikud vead nende tegevuse taktikas ning võtta vastutusele neid, kes ületas võimu piire või sooritas muu õigusrikkumise. See on Eesti õigusriigina arengule ääretult tähtis.

Antud aruande aluseks said 35 avaldust, millest enamik oli koostatud prokuratuuri või õiguskantsleri aadressil. Kõigi nende avalduste allkirjastatud ära kirjad ja kaebuste esitajate kontaktandmed säilitatakse Teabekeskuse arhiivis. Välja valitud olid vaid need avaldused, mis puudutasid 26-29.aprilli sündmusi Tallinnas. *Tuleb silmas pidada, et avaldustes toodud väited on eraisikute väited, mis pole veel leidnud tõestust või ümberlükkamist kohtuliku menethuse käigus.*

Iga avaldus koosnes tervest reast faktiväidetest, mis puudutavad otseselt kaebuse esitajat või sündmusi, mille tunnistajaks ta oli (esimest liiki väiteid eelistati). Iga avalduse tekst oli jaotatud “süžeedeks”, mis puudutasid õiguskaitseorganite tegevuse aspekte eriolukorras vastavalt aruande sisukorras toodud struktuurile. Avalduste tekst säilitati põhiliselt muutmata kujul v.a. jämedad grammatilised vead ning toponüümide kirjepilt. Muutmata on ka avaldajate kasutatud terminoloogia (eriüksus jne), kuna selle kontroll antud etapil polnud alati võimalik. Välja on jäetud võimaluse korral emotsionaalsed väljaütlemised.

Kohe peale aprillisündmusi mõningad Eesti ametiisikud ruttasid avalikult kiita heaks politsei tegevuse ning eitasid jõu ülemäärase kasutamise fakte rahutuste mahasurumisel. See küsimus sai väga kähku politiseeritud ning see asjaolu sootuks ei soodustanud ohvrite poolt kaebuste esitamist. Pealegi Inimõiguste Teabekeskus tunnistab, et aruande aluseks olnud avaldused ei anna sündmuste täit pilti alljärgnevatel põhjustel:

- Aruandes pole esitatud õiguskaitseorganite seisukohti. Samas aga tuleb mainida, et politsei ja prokuratuuri poolt seni pole ilmnenu tahtmist kriitiliselt analüüsida õiguskaitsete käitumist aprillisündmuste ajal. Selgunud on ka trend keeldumiseks kriminaalajade algatamisest avaldustes toodud faktide alusel, mis jätab meid ilma võimalusest nende analüüsiks erapooletu uurimise ja ka kohtumenetluse käigus (vt lisa);
- Küsimuse liigne politiseerimine viis selleni, et meie organisatsiooni pöördunud avaldajate seas polnud ühtegi eestlast ning analoogsest eesti soost ohvritega käitumisest on teada ainult ajakirjandusest.
- Tekkinud olukorras avaldusi tegid vaid isikud, kes peavad end absoluutselt süütuks sündmuste osavõtjatele inkrimineeritavates õigusrikkumistes ning aruande aluseks said põhiliselt just selliste inimeste kaebused. Üle kolmekümne avalduse autoritest vaid mõne inimese kohta on algatatud kriminaal- või haldusmenetlus. See määrab ka äärmiselt “süüdistatava” avaldajate positsiooni.

Antud eeleetil Inimõiguste Teabekeskus otsustas hoiduda oma õiguskaitseorganite tegevuse õiguslikust hinnangust antud aruandes toodud väidete alusel.

4. juuni 2007

1. Tõnismäel toimunud miitingu laialikihutamine 26.aprilli 2007 õhtul

26.aprilli 2007 õhtul toimunud miiting oli sanktsioneerimata. Ilmne on, et seal kogunenud inimesed ei reageerinud politsei nõuetele laiali minna. Vaatamata sellele rida tunnistajaid väidab, et politsei hakkas erivahendeid kasutama inimeste vastu, kelle käitumises polnud agressiivsust.

Naistunnistaja (68): “Ma seisin toiduainete poe juures, kui politsei äkki ründas rahulikult seisnud inimesi ja hakkas kasutama jõudu ja erivahendeid – pisargaasi, kummikuule jm. Kuna inimesi oli palju, ma ei suutnud sündmuskohalt lahkuda. Ma sain parema käe (käelaba kandis), põse, pea ja vasaku õla haavu rohkearvuliste nuiade löökide tulemusena”.

Naistunnistaja (36): “Peale selle, kui politsei nõudmised minna laiali ei saavutanud eesmärki, politsei lasi käiku nuiad, pisargaasi ja suitsugranaadid. Veel polnud ükski klaas puruks löödud, kui meid hakati nuiadega peksma. Me jooksisime ja meid tagant peksti vastu selga. Peksti kõiki – naisi, lapsi, noori ja vanu”.

Tunnistaja (56): “Ma asusin Tõnismäe mälestusmärgi lähedal ja jälgisin ümbermatmistoid. Siis läksin eemale Endla tänavale ja seisin valgusfoori kõrval. Minu lähedal asusid politseinikud, nende taga ohvitser raadiojaamaga. Ta sai minisuguse käsu, midagi hõikas ja nad tõmbasid välja nuiad. Kõik juhtus silmapilkselt. Nad hakkasid peksma kõiki järjest ja kuhu sattub. Mina sain nuiaga löögi pähe. Lõhkise peaga ma kukkusin, mind tõstsid inimesed ja tirisid kõrvale. Me helistasime kiirabisse, kuid kiirabi keeldus tulemast Tõnismäele. Poole tunni pärast abi mulle siiski osutati. Õmmeldi pea kinni. Nüüd on mul peas 10 sm pikkune arm.”

Tunnistaja (33): “26.aprillil 2007 tulles töölt ma sattusin Tõnismäe tänaval inimmassi... Eriüksuse nuiaga relvastatud mees jooksis minu juurde ning viiepega käskis mul liikuda koos massiga. Kuid polnud ma jõudnud teha mõned sammud, kui olin jalgades löödud nuiade löökidega pähe ja selga”.

2. Tõnismäe ümbruses kogunenud inimeste laialikihutamine 27.aprillil 2007

Rida tunnistajaid väidab, et 27.aprillil 2007 politsei käitus agressiivselt inimeste suhtes, kes viibisid Tõnismäe lähedal ning kannata said paljud sündmusi kõrvalt vaatlejad.

Tunnistaja (29): “Kella 20.00 paiku ma tulin Kaarli puiesteele reporterina. Mul oli kaasas fotoaparaat ning reporteritunnistus ning ma viibisin seal umbes kella 22.00-ni. Ma olin tunnistajaks, kui politseinikud ajasid kogunenud inimesi mööda Kaarli puiesteed ning sellest vasakul asuvat sõiduteed (kui seista näoga kiriku poole) maa-aluse ülekäigu suunas. Kuid Kaarli puiestee lõpus asuv sissepääs käiku oli eelnevalt blokeeritud. Kogunenud venisid pikki kogu Kaarli puiesteed. Minu vaatluste kohaselt kõige energilisemad ja agressiivselt meelestatud inimesed asusid “esiridades”, s.t. Kaarli kirikule ja Tõnismäe künkale lähemal. Vabaduse väljaku kandis aga asusid pealtvaatajad ja uudishimulised, kes ei sooritanud mingeid õigusvastaseid tegusid ja enamgi – ei olnud võimelised nende sooritamiseks (politseinikeni oli pikk maa). Mingil momendil (eeldatavasti kella 21.45 paiku) politseinikud erivahenditega (kiivrid, läbipaistvad kilbid, mille vastu nad tagusid nuiadega ilmselt hirmu äratamiseks) jooksid kogunenute suunas liikudes Tõnismäelt Vabaduse väljaku poole mööda sõiduteed – tee oli selleks ajaks ka blokeeritud. Inimesed omaltpoolt ka hakkasid jooksuma Vabaduse väljaku poole ning põrkusid kokku politseinike ahelaga (edaspidi – eriüksus, kuigi ma pole selles kindel) mustas riietuses, erinevalt Tõnismäe poolt ründavatest politseinikest kollastes värvipeegeldavates vestides. Eriüksuse ahelik lõikas jooksvatel inimestel ära tee Vabaduse väljakule. Musta vormiriietuse tõttu ta oli peaaegu märkamatu pimeduses. Ma nägin, et esimestena eriüksuseni jõudsid just pealtvaatajad ja uudishimulised. Eriüksus nendega ei liberaalitsenud: esimesi nendeni jõudnuid ei lastud piirangust välja, neid lükati tagasi, karjuti nendele vene keeles “Tagasi!” ja “Maha!”, mida võis hinnata kui käsku laskuda pikali maale või asfaldile. Kui inimesed ei allunud, st ei viskunud maale, neid hoiatamata peksti nuiadega (rõhutan: ilma vähimatki nende inimeste poolset agressiivsust); löödi pikali, seoti käed selja taga kinni ja jälle peksti nuiadega. Kui inimesed allusid, toimus sama: neil seoti käed kinni ja mõnikord peksti – ilmselt hirmutamiseks... Osa nendest nähes, mis toimud, püüdis murda läbi eriüksuse ahelast. Mõningatel see õnnestus. Kordan: eriüksus jõhkralt õiendas arveid just nendega, kes olid tagumistes ridades, st. lihtsalt seisis ja jälgis toimuvat. Mõnikord eriüksuslased tungisid kahekolmekesi kallale ühele inimesele. Nad ilmselgelt andsid endale aru oma toimingutes.”

Tunnistaja (31): “Ma asusin Vabaduse kella juures Vabaduse väljakul ning tegin foto- ja videovõtteid. Kell 22.28 selja tagant jooksis minu juurde märulipolitsei töötaja ja lõi mind nuiaga tugijalga. Ma olin kaine, õiguskorda ei rikkunud, minu ümbruses mingeid agressiivseid inimesi polnud, samuti nagu neid, keda võiks pidada huligaanideks ja märatsejateks.”

Tunnistaja (43): “Umbes kell 21.15 ma istusin pingile Kaarli puiesteel, et puhata. Minu kõrval pingil polnud kedagi. Minu juurde tulid kaks politseitöötajat ilma tunnusmärkideta ja jõhkralt nõudsid, et ma lahkuks. Minu küsimuse peale kuhu poole on parem minna, nad löid mu jalust ja peksid 2-3 minuti jooksul”.

3. Kinnipidamised 27/28. aprillil: kinnipidamise põhimõtted

Mitmete tunnistuste alusel võib teha järelduse, et 27.aprilli 2007 õhtul ja 28.aprilli ööl politsei pidas kinni isegi juhuslike möödaminejaid, kes sattusid kõndima kesklinnas. Veelgi enam – politsei ei teatanud inimestele kinnipidamise põhjusi või andis teadaolevalt vastuvõetamatu seletuse. Kinni oli peetud palju juhuslike isikuid, kuna nemad, erinevalt õigusrikkujatest, nähes politseid ennast ei varjanud. Ametliku Vanalinna külastamise keeldu ei olnud, seal töötasid restoranid ja baarid.

Tunnistaja (47): „Kell 23.30 kui me abikaasaga läksime mööda Viru tänavat Tallinna kesklinnas, politsei piiras kogu kvartali ja hakkas kinni pidama kõiki järjest. Need, kes sel ajal purustasid vitriine, kasutades põiktänavaid põgenesid. Järelejäänuid, kes arvasid, et pannes jooksma nad provotseerivad nende kinnipidamise, löökidega vasta jalgu visati tänavale näoga maa poole ning seoti käed kinni plastikkäeraudadega. Minu naabriks osutus eestlane, kes hakkas eesti keeles politseile midagi seletama ja teda lasti lahti”.

Tunnistaja (30): Kesköö paiku „mina ja mu vend ületasime Pärnu maantee (see oli politsei poolt tõkestatud) ning tulime välja Georg Otsa tänavale, kavatsedes politsei piiratud tsoonist ümber minna. Tagant me kuulsime karjeid ja jalgade trampimist. Ma märkasin, et mõned politseitöötajad jooksevad minu venna poole. Jooksu panna me polegi katsetanud. Ma arvasin, et see on arusaamatus, kuid jõudes vennani üks politseinik käigu pealt lõi teda nuiaga vastu pead ja vend kukkus. Sel momendil sain löögi ka mina... Minu küsimusele, mille eest meid pekstakse, venda löönud politseinik ütles, et meil on käed verised, järelikult me peksime puruks vitriine. Ma

algul ei saanud tast aru, kuid kui meid pandi bussi tundsin, et kaelast jookseb verd. Käsi me määrisime verega kui olime pikali maas ja hoidsime nad pea taga. Enne seda käed olid puhtad.”

Tunnistaja (43): „Kui mind viidi isiksuse tuvastamiseks, minu küsimusele kinnipidamise põhjustest politseinik vastas mulle, et ma ise olen süüdi”.

Tunnistaja (21): „Saates koduni oma neidu ma hakkasin jalgsi tulema oma kodu poole. Kell 2 öösel ma jõudsin Viru tänava ja Pärnu maantee nurgale. Kõndisin üksi, ühiskondliku korda ei rikkunud. Äkki kuulsin politseinike hüüdeid ja nad panid jooksuga minu poole. Ma ei saanud aru, et see puudutab mind, sest lihtsalt astusin koju. Nähes, et minu poole jooksevad kaks politseinikku, ma peatusin, tõstsin käed ning vastavalt käsule heitsin pikali seejuures veristades lõuga vastu asfaldi, kuna mind tõugati”. (*Sündmused ööl vastu 27.aprilli*).

Tunnistaja (14): „Umbes kell 19.30 Tuukri tänava kandis ma läksin koju. Minu ees kõndisid kolm umbes 15-16-aastast noorukit. Vastu tuli buss... Sellest kargasid välja politseinikud, üle 15 inimese, väänasid poistel käed välja ning rautades käsi viskasid nad pikali tänavale. Ma ehmusin ja jooksin Narva maanteele bussipeatusesse. Mulle jooksis järgi politseinik, haaras kraest kinni ja tiris sinna, kus lamasid poisid. Seal mind heideti maha, tugevasti suruti põlvega rinda ning pandi kätele plastikrihmad.”

Tunnistaja (32): „Umbes kella 23 ja 24 vahel ma ületasin Raekoja platsi Viru tänava poole - läksin koju. Minuga koos olid kolm tuttavat, kellega ma koos õpin ülikoolis. Kõik me olime absoluutselt kained, midagi ei karjunud, ei olnud agressiivsed. Raekoja platsil rahvast oli vähe. Meile tuli vastu grupp politseinikke (15-20 inimest). Kuna me ei osalenud mingites miitingutes ja meil polnud midagi karta, me lihtsalt läksime edasi. Äkki üks politseinik midagi hüüdis ja nad tulid meile kallale... Minu küsimusele, miks meid kinni peeti, sain vastuse: ”Tuleb kodus istuda!”... Mulle vastati, et meid viiakse filtratsioonilaagrisse”.

Tunnistaja (32): D-terminalis „ma püüdsin selgeks saada, mille eest mind kinni peeti. Kuid vastuseks minu peale ainult karjuti”.

Tunnistaja (30): „Kui mind lahti lasti, ma küsisin, milles on minu süü? Mulle vastati, et ma ostusin vales kohas vael ajal”.

Tunnistaja (33): „27.aprillil minu laps sai kahenädalaseks. Ma töotan transpordifirmas. Sel päeval vahetus lõppes kell 22.30... Me tahtsime osta lillekioskist lilli, et tervitada naist. Manifestatsioonil Pronksõduri juures ei osalenud ja isegi mõtteid selliseid polnud. Umbes kell 00.20 me seisime klubi „Veenus” lähedal ja ajasime juttu. Äkki ilmusid politseinikud. Kaks nendest tungisid mulle kallale ning põhjusi seletamata vaenasid käed välja, sidusid nad kinni ehituspingutusega ja viskasin näoga asfaldile.”

Tunnistajad (mõlemad 30): „Kella 23.45 paiku me tulime välja restoranist *Bierhaus* ja läksime Vabaduse väljaku poole (meie auto oli pargitud *Kristiine keskuse* juures). Harju tänava lõpus me jõudsime politsei tõkkeni. Mõödudes politseinikest küsisime, kuidas saab Kristiine poole minna. Keegi meile ei vastanud ja me läksime alla mööda Mürivahe tänavat. Tagant kuulsime karjeid ja jalgade trampimist. Ma märkasin, et grupp politseinike jookseb meie suunas. Arvasime, et see on arusaamatus. Jõudes meieni politseinikud käigu pealt hakkasid meid nuiadega peksma vastu pead ja selga. Visati meid maha. Me lamasime kõnniteel näoga allapoole hoides käed pea taga. Meile öeldi, et me paneks käed selja taha ja siis seoti need kinni. Me küsisime, mille eest meid pekstakse, sest me pole midagi õigusvastast teinud ja ei osuta ka vastupanu.”

4. 28/29.aprilli kinnipidamised: kinnipidamise põhimõtted

Saadud tunnistuste baasil on alust arvata, et 28.aprilli 2007 õhtul ja ööl vastu 29. aprilli politsei pidas „ennetuse” põhimõttes lähtudes kinni Vanalinnas asuvaid vene keelt kõnelevaid isikuid. Ametliku Vanalinna küllastamise keeldu ei olnud (kuid meedias olid selleks ajaks avaldatud mõnede ametiisikute sellelaadsed soovitusel). Jätkas tööd enamik baare ja restorane.

Tunnistaja (36): „Minu juurde tuli politseinik ja nõudis dokumente. Ma esitasin talle ID-kaardi. Ta küsis, mis kodakondsus mul on. Ma vastasin: „Mis vahe sel on?”. „Kohe saad teada”, - ütles ta ja minu kätele mähiti linti... Varahommikul kambris ma küsisin, miks mind kinni peeti. Mulle vastati, et ei maksnud 9. maini kodunt välja tulla.”

Tunnistaja (22): „Asudes Vanalinnas *Hesburgeri* lähedal nägime politseinike. Nad tulid meie juurde ja küsisid dokumente. Me esitasime. Peale seda meid pöörati seljaga nende poole ja hakati läbi otsima. Leidmata midagi ebaseadusliku nad hakkasid kinni siduma meie käsi. Ma sain pahaseks ja hakkasin rääkima, et neil pole õigust selliselt käituda, et meid pole millegi eest kinni pidada, et see on ebaseaduslik. Sellele üks politseinik lausus vene keeles eesti aktsendiga „Pea

suu kinni!” („Zatkniss!”)... Meid hoiti arestikambris kella 23-st kella kaheksani hommikul. Vabastamisel tagastati asjad ning tuli kirjutada alla paber: „Asjad sain kätte, pretensioone pole”.

5. 27/28. aprilli kinnipidamised: kinnipidamise meetodid

Enamik kinnipeetutest tunnistajaid osutab sellele, et politseinikud peksid inimesi, kes olid juba abitu seisundis. Rida tunnistajaid oli sunnitud õhtusel ajal aprillis pikemat aega lamama maas. Politsei kasutas käeraudadena plastikust pingutajad (neid tunnistajad nimetasid mitmed moodi).

Naistunnistaja (50): „Ma sain kokku tütreaga [(23)] kesklinnas. Umbes kell 21.30 me läksime üle Vabaduse väljaku. Maa-aluse ülekäigu kohal kõnniteel meid peatasid inimesed mustas vormiriietuses. Mustas vormiriietuses inimeste salk tõkestas meie teed ja hoiatamata lasi gaasi. Peale selle politseinikud viskasid meid maha ja sidusid käed selja taha plastik kinnituslindiga. Tütar osutus asfaldil naoga maa poole... Ma püüdsin keerata küljele, et sülitata välja suhu sattunud mulda. Minu juurde kargas politseinik ja hakkas taguma mind jalgadega nõudes, et ma oleks pikali. Ilmselt just sel ajal murti mul parema käe sõrm. Me lamasime maas 15-20 minutit”.

Naistunnistaja (18): „Me ise allusime politseile, viskusime pikali, kuid meid ikkagi peksti, kusjuures me olime kinniseotud kätega. Ma olin asfaldil pikali üle 30 minuti ja siis veel pooltundi murul Kapo hoone ees. Kogu see aeg käed olid kinni seotud”. (*Sündmused ööl vastu 27.aprilli*).

Tunnistaja (21): „Olime pikali maas üle poole tunni. Ühele politseinikest ei meeldinud, kuidas ma laman, ja ta kaks korda lõi mind saapaga vastu jalga. Jalale jäid kriimustused ja verevalumid. Katsetele midagi küsida või ütelda vastati inimväärlikust alandavatavate ebatsensuursete roppustega ja jõhkrate löökidega.”

Tunnistaja (18): „Meil seoti käed kinni ehituslindiga. Mul pingutati linti eriti kõvasti ja käed hakkasid ära surema. Kinnisidumise ajal mind löödi väga tugevalt nuiaga selga... Kümme minutit olime pikali külmal maal. Siis meid tõsteti ja hakati künkast alla tõukama. All mind pandi veel 30 minutiks asfaldile. Siis tuli buss ja viis ära 20 inimest. Me olime ikka pikali maas. Siis tuli politseiauto ja sinna pandi veel 6 inimest, nende seas ka mind.”

Tunnistaja (52): „Kella 17 ja 18 vahemikus ma asusin Kaarli puisteel, kuna suundusin Vene Draamateatri kassadesse. Mõlemal pool puisteed seisid politseinikud ja kõnniteel oli palju inimesi. Olukord oli rahulik. Ma astusin natukese sõiduteele, et küsida, kuidas paremini ületada puistee. Sel ajal minu poole ruttas politseinik, seejärel veel kaks. Nad vaenasid mul käed välja ja viskasid muru peale, siis mind, juba lamavat, kolm korda löödi nuiaga ja jalgadega. Löögid sattusid parema külje pihta: käe, sääre ja jala pihta. Kaotasin meelemärkuse ja hakkasin midagi taipama alles siis, kui tuli politseiauto.”

Tunnistaja (14) ema: „Umbes kell 18 mu poeg hakkas tulema koolist koju. Ta istus bussi nr 40. Vabaduse väljakul tekkis suur ummik ja oli takistatud liiklus. Ta otsustas tulla bussist välja ning jalgsi minna läbi pargi, et tulla välja hotell *Tallinna* juurde, et seal istuda bussi nr 40 või 59. Kuid kohviku *Moskva* juures plahvatas suitsugranaat ja kõik pistsid jooksmas. Seal teda saigi kätte politseinik, käskis istuda asfaldile ja oodata politseiautot. Kui saabus auto, tall väenati käsi selja taha, löödi rusikaga õlga ja tiriti politseiauto suunas. Ta hirmus ja hakkas nutma. Kuna autos ei jätkunud ruumi, tal seoti käed kinni plastikust ehituspingutuslindiga ja kästi oodata teist autot.”
(*Hiljem last politsei käest päästis üks eakas naisterahvas, on olemas foto-ja videomaterjalid*).

Tunnistaja (32): „Umbes kell 20.00 me otsustasime sõita linna, puhata mingis Vanalinna baaris. 5-nda liini trolliga sõitsime *Lille* peatusest *Hotell Tallinna* peatuseni. Peale 21.00 sellest peatusest me läksime üles mööda Falgi tänavat, et jõuda Vabaduse väljakule viiva trepini. Kuskil Falgi tn keskpaiku meile jooksis vastu noorukite grupp, keda jälitasid politseinikud mustas vormiriietuses ja kuulikindlates vestides. Me astusime massi eest teepeenrale. Politseinikud ja osa rahvast jooksid meist mööda. Me kavatsesime jätkata jalutuskäiku ja juba läksimegi edasi, kuid ma tundsin äkki tugevat lööki jalgade pihta. Ootamatusest ma vajusin põlvili. Püüdsin üles tõusta, kuid sain veel kaks hoopi jalgade pihta. Mulle tungisid kallale paar politseinikku, sidusid kinni käed selja taga ja hakkasid peksma metallnuiadega. Ma sain lööke pähe, vastu käsi, selga ja kõhtu.”

Tunnistaja (38): „Kella 23 paiku olin Tallinnas Vabaduse väljakul ja rahulikult vestlesin tuttavatega. Sel ajal kuulsime pauke ja kogu rahvas, kes seal asus, pistis erisuunas jooksu. Minu juurde jooksis politseinik ja ilma mingi põhjusega hakkas mind kumminuiaga peksma vastu selga... Valust ma proovisin ka jooksu pista. Ma ei saanud aru, mis sünnib ja miks politseinikud mind peksavad. Komistades ma kukkusin ja tundsin, et keegi surub mind enda alla ja metoodiliselt lööb vastu pead ja selga millegagi. Pärast selgus, et need olid politseinikud. Kui ma

sain meelemärkuse tagasi, tundsin, et mind kuskile kantakse, kusjuures minu käed olid selja taga kinniseotud”.

Tunnistaja (29): „Kella 21.30 paiku ma asusin Harjumäe tenniseväljaku lähedal. Ootamatult mulle tulid kallale politseinikud. Midagi seletamata murdsid käeluu, viskasid asfaldile ja sidusid selja taga käed kinni. Kolm inimest peksid vastu pead nuiade ja jalgadega. Ma katsin pea kätega ning käsi oligi murtud.”

Tunnistaja (33): „Umbes viie minuti pärast mind tiriti peatusele lähemale, kus juba olid pikali 10-15 inimest. Kogu selle aja jooksul meid sunniti vaatama asfaldi poole. Minu kõrval lamavat noormeest politseinik lõi jalaga ribidesse lihtsalt selle eest, et ta tõstis pead ning vaatas kõrvale.”

Tunnistaja (18): „Me nägime, et tee peal risti Kiek-in-de-Kööki torni juures seisavad umbes 30 politseinikku. Me tulime nende juurde ja küsisime, kuidas me pääseks *Estonia* teatri juurde, kuna ma hilinesin viimasele marsruutksole. Nad soovitasid meil minna Vabaduse väljakule. Me eemaldusime neist üks 10 meetri kaugusele ja nägime, kuidas meie poole Vabaduse väljakult jooksevad politseinikud püssidega tulistades kummikuulidega. Ma tõstsin käed ja karjusin: „Ärge tulistage!” Rahva hulgas oli naisi ja lapsi. Seejärel nad jooksid meie juurde ja hakkasid eesti keeles karjuma, et me viskaks pikali. Me ei saanud aru, mida nad meilt tahavad, ja nad hakkasid meid peksma. Siis üks politseinikest taipas öelda vene keeles: „Pikali! Naoga maa poole!”

6. 26-28. aprilli kinnipidamised: transportimine

On ka tunnistusi kinnipeetutega jõhkrast kohtlemisest transportimisel.

Tunnistaja (22): „Siis tuli punane tsiviilmikrobuss ja meid visati auto põrandale”.

Naistunnistaja (50): “Siis tuli buss ja meie saime käsu püsti tõusta ja astuda bussi. Buss oli puupüsti täis. Me küsisime, mille eest meid kinni peeti. Vastust ei saanud”.

Tunnistaja (29): “Buss oli puupüsti täis. Politseinikud peksid kõiki. Neid, kes tegi avaldusi oma õigustest, peksti eriti julmalt.”

Tunnistaja (14): „Siis meid kõiki tassiti bussi, kus kästi istuda põrandale seljataga kinniseotud kätega. Kaupluse *Laste Maailm* juures tiriti bussi 19-20-aastast soomlast. Siis veel üht eestlast, kes agaralt sõimas politseinike. Nad hakkasid teda peksma nuiadega vastu pead, vereni.”

Tunnistaja (21): „Siis tuli auto ja meid viidi teadmata kuhu ja mille eest... Tegelikult ma sain teada, kus olin, alles peale vabastamist”.

7. Rahumäe arestimaja ja Liivalaia kohtuhoone 26-27. aprillil 2007: kinnipidamise tingimused

On tunnistusi peksmistest ja sellest, et rahutuste ajal kinnipeetuid peeti puupüsti täis kambrites.

Naistunnistaja (18): „Meid oli neljakohalises kambris 6 inimest. Kambris ei olnud ei mingeid tualettesemeid ega madratseid, ainult raudnarid. Oli väga külm” (Rahumäe arestimaja)

Tunnistaja (21): „Mind pandi kambrisse. Keegi midagi seletanud. Inimesi tuli aga juurde. Seal oli neli nari, kuid varsti osutus 20 inimest” (Rahumäe arestimaja)

Tunnistaja (25): “Kamber, kuhu mind paigutati, oli neljakohaline, kuid selles asus 18 inimest” (Rahumäe arestimaja)

Tunnistaja (20): „Kahele mõeldud kambris oli 7 inimest. Kambris jäi puudu õhust”. (Liivalaia kohtuhoone)

Tunnistaja (36): „Kui avati bussi ukсед, ma nägin politseinike rida, kes jalahoopidega ja löökidega hakkasid meid keldrisse ajama. Keldris oli palju inimesi: osa neist seisis näoga seinale poole, osa lamas põrandal, paljud meelemärkuseta. Mind pandi seinale äärde, kui ma püüdsin jalgu lödvendada, mind heideti põrandale maha. Algas peksmine, mis oli eriti jõhker, tunne oli, et meid tahetakse alandada ja maha tallata. Peksti vastu pead, tiriti jalgu vastassuundades, istuti kõhu peale. Kõik see karjete ja müra saatel. Poole tunni pärast mind viidi kambrisse... Kui mind vabaks lasti ma läksin tänavale ja sain aru, et olin Liivalaia kohtuhoones.”

Naistunnistaja (41): „Kui meid toodi Liivalaia tänava kohtuhoone angaari, siis jalad vabastati seotisest ja pandi seisma näoga seinale poole. Umbes viieteistkümne minuti pärast vabastati ka

käed. Kaarhallis ma seisin umbes kella neljani hommikul. Oli väga külm. Õudselt külmetasid jalad. Istuda ei lubatud. Ma püüdsin seletada, et mu jalg on haige (peale komplitseeritud luumurdu sinna paigaldati metallvarras). Vastuseks naispolitseinik ütles, et mul siin nagunii edaspidi elu olema ei saa.”

Tunnistaja (25): „Kambris mul hakkas paha, kuna mul on maohaavand (olemas haiguslugu). Ma oksendasin. Me palusime arsti. Tuli naisarst, andis tableti ning ütles jõhkralt, et maohaav polegi nii hirmus haigus ja et mul tuleb juua vähem alkoholi. Ma nõudsin, et mul võetaks vereanalüüs alkoholi sisalduse määramiseks, millest mulle öeldi ära... Umbes kolme tunni pärast mul jälle algasid valuhoovused. Me jälle palusime arsti, kuid see jäi tulemata. Seda võivad tõendada kõik kambris asunud.” (Arestimaja Rahumäel)

8. “D-terminaal“: pidamise tingimused

Kõige rohkearvulisemad on tunnistajate teated kinnipidamistingimustest nn D-terminalis – Tallina Sadama laoruumides. Neid on mõttekas jagada mitmesse gruppi.

8.1. Kükitamine; kinniseotud käed

Praktiliselt kõik tunnistajad mainivad, et kinnipeetuid sunniti kükitama kinniseotud kätega, mis tekitas füüsilisi kannatusi.

Tunnistaja (30): „Keegi tagant pakkus istuda, kuid ma keeldusin, kuna põrand oli must. Tuli välja, et need inimesed istuvad mitte omal soovil: mind tiriti kraest ja löödi jalgade pihta, paisutades selili.”

Naistunnistaja (50): ”Meid sunniti kükitama. Mingi aja pärast naisi hakkasid valvama naispolitseinikud. Tekkis võimalus püsti tõusta – nad sellega leppisid. Meestele seda ei lubatud. Pikali olevaid kinniseotud kätega mehi peksti. Neid, kes peale seda polnud suutelised liikuma, tiriti jalgupidi välja.”

Tunnistaja (43): „Mind koos teiste kinnipeetutega politseitöötajad kasutades jõudu sundisid

põlvitama või kükitama pea 6 tundi külmal betoonpõrandal, kusjuures mu käed olid käeraudades. Mul keelati tõusta, et jalgu sirutada. Kui aga mina või keegi teine kinnipeetutest tegi püstitõusmise katse, meid julmalt peksti.

Tunnistaja (14): „Meid toodi D-terminali ja pandi betooni peale istuma. Käeraudad võeti ära umbes kolme tunni pärast. Kõrval lamas liikumatult meesterahvas, käed raudades olid juba sinised. Teine meesterahvas palus võtta käeraudad ära - käed juba kaotasid tundlikkuse. Kaks politseiniku astusid tema juurde ja pingutasid raudu veelgi. Mees karjus: „Valus! Mis te teete?” Siis politseinikud haarasid tal kraest, tirisid nurka, kus hakkasid nuiadega peksma.”

Tunnistaja (47): „Kükitada tolmu sees oli väga ebamugav. 10 minuti pärast jalad kaotasid tundlikkuse, kuid katsed püsti tõusta tõrjuti kumminuia löökidega ja jalahoopidega... Politseinike seas oli ka palju inimesi tavalises riietuses. Ilmselt see oli Kaitseliit. Kui üks neist andis mulle käsku „Maha!”; ma küsisin, kes ta on ja miks ma pean talle alluma? Ta heitis mind kinniseotuna tolmu sees põrandale ja hakkas taguma jalaga kõhtu (vigastas õmblused, mis olid pandud lõikuse ajal paar aastat tagasi). Peale selle nad panid selga helkivad vestid, et kas või kuidagi sarnaneda politseinikega“.

Tunnistaja (18): „Püsti tõusta meid ei lubatud. Kui me tõusime, et jalgu lõdvendada, meid peksid inimesed eriüksusest mustas vormiriietuses. Ei lubatud isegi istuda.”

Tunnistaja (29): „Meid pandi kükitama ja keelati püsti tõusta. Neid, kes tõusid, peksti julmalt... Kui keegi suutis saada käed vabaks, teda pooleks tunniks seoti kinni nii tugevasti, et käed kaotasid tundlikkuse.”

Tunnistaja (43): „Kuna minu käed olid raudades juba neli tundi, ma pöördusin politseitöötajate poole palvega siduda käed kas või rinna ees või lõdvendada raudade pingutust. Nad vastasid minu palvele naeruga“.

Tunnistaja (32): “Mul keelati püstitõusmist, et jalgu sirutada. Kui aga mina või keegi teine tegi püstitõusmise katse, meid jöhkralt peksti nuiadega, löödi vastu jalgu, ribisid, kubemesse.”

Tunnistaja (32): „...Mul kästi põlvitada. Ma ütlesin, et kinnipidamisel mul vigastati jalg ja ma ei suuda istuda. Selle eest mind löödi nuiaga kõhtu ja jõuga pandi istuma väga mustale

betoonpõrandale. Mulle jäi meelde see politseinik - väikest kasvu lühidalt püगतud juustega noormees.”

Tunnistaja (33): „Kolme tunni pärast lubati 15 sekundiks püsti tõusta”.

Tunnistaja (18): „Ma palusin mitu korda vahetada mul käeraud. Seda ei tehtud. Kui mul hakati käeahelaid ära võtma, ei suudetud neid lahti lõigata, nii tugevalt nad olid pingutatud. Neid võeti maha 20 minutit vaenades mul käed välja.”

8.2. Kinnipeetute füüsiline mõjutamine

Väga palju tunnistusi on sellest, kuidas õiguskaitseorganite töötajad peksid kinnipeetuid (osa sellistest juhtumitest on eelnevas alajaotuses ära toodud). Rida tunnistajaid rõhutab kinnipeetutele füüsilise mõju avaldamise motiveerimata iseloomu. Kaheksa tunnistajat mainisid eaka välismaalase/sakslase peksmist, kes nõudis midagi valvuritelt. Neid ja teisi korduvaid tunnistusi tuuakse siin vaid ühekordselt, kuigi pole välistatud, et mõned lood võivad korduda.

Tunnistaja (32): „Politseinikud mööda minnes peksid kinnipeetuid nuiadega, kui nad katsetasid midagi küsida või palusid tualetti”.

Tunnistaja (32): „Kaarhallis oli raudtrell, mille taga asus juba kümnekond inimest. Trelli taha pandi inimesi, kes ei tahtnud istuda, ja seal 3-4 politseiniku peksid neid. Eriti julmad olid inimesed mustas vormiriietuses, maskides, kirjaga „Operatiivgrupp” seljal.”

Tunnistaja (43): „Minu nähes politseinikud vanglate eriüksusest peksid kinnipeetut uimaseks, tirisid ta seina äärde ja jätsid oma vere loigus lamama.”

Tunnistaja (30): „Mind aidati püsti tõusta ja viidi kaarhalli teise otsa, kus ma istusin ligi neli tundi, jälgides, kuidas politseitöötajad peksavad inimesi.”

Tunnistaja (30): „Valvurite seas olid noored inimesed: minu arvates, alla 18-aastased, kes peksid eriti usinalt.”

Tunnistaja (29): „Minu juuresolekul inimest peksti nuiaga vastu pead ja siis tiriti mööda põrandat puuri... Nägin ma samuti, kuidas peksti eakat 60-65-aastast sakslast beež jopes. Alguses teda peksti, siis aga rautati puuri külge. Politseinikud tirisid läbipekstuid inimesi kaarhallist tänavale.”

Tunnistaja (18): „Peksti kõiki, isegi neidusid. Peksti vasta jalgu neid, kes seisis, peksti pikali olevaid. Üht valati üle vahuga balloonist, see kõrvetas tema nägu, ta karjus... Üht noormeest peksti läbi nii, et tal silmamunad veeresid lauba alla. Siis teda viidi välja”.

Tunnistaja (47): „Eriti paistsid silma kaks paljaks aetud peadega... ja üks prillides, kes ilmselt tundsid mõnu inimeste peksmisest. Kui valvurid tungisid kellegi kallale ja hakkasid eriti kõvasti peksma, me kõik hakkasime karjuma, et nad lõpetaks. Siis nad hakkasid peksma meid. Üks noormees tegi ettepaneku protesti märgiks tõusta kükitamast. Enamik, kes oli selleks võimeline, tõusis püsti. Valvurid hakkasid peksma kõiki paremale ja vasakule. Sisse kargasid veel umbes 20 politseinikku. Protestijaid visati põrandale ja nuiadega sunniti jälle istuda... Peale vahetust tulid kolm inimest mustas. Nad olid eriti jõhkrad, peksid metallnuiadega ja võimsate saabastega.”

8.3. Vee kättesaadavus, võimalus füsioloogiliste vajaduste rahuldamiseks

Mõningad tunnistajad osutavad, et kinnipeetutele ei antud vett. Mõningaid lubati WC-sse. Kuid on ka ütlushi, et paljudele seal viibivatele isikutele selles öeldi ära.

Tunnistaja (32): „Kogu kinnipidamisaja vältel mulle ei antud vett. Tualetti lasti mitte kõiki, kusjuures eriti tungivalt nõudnuid ja jutukaid peksti.”

Tunnistaja (32): „Ma palusin lubada mind WC-sse. Politseinik aga hooga lõi mind.”

Tunnistaja (47): „Paljud tahtsid juua, kuid kordagi kellelegi juua ei antud. WC-sse ka ei viidud”.

Tunnistaja (43): „Tualetti mind viidi alles peale kella 4 hommikul, kui ma juba viiendat korda palusin politseinike sellest”.

Tunnistaja (27): „Kinnipeetute palvetele viia tualetti keegi ei reageerinud.”

8.4. Meditsiinilise abi kättesaadavus

Tunnistuste kohaselt meditsiiniline abi oli kättesaadav, kuigi seda osutati spetsiifilistes tingimustes. Tuleb märkida, et meditsiinilise haridusega inimesi tunnistajate seas ei ole.

Tunnistaja (23): „Umbes kell 22.30 politseinikud hakkasid miitinguosalisi tulistama. Kuulid sattusid mitte ainult miitingust osalejate pihta. Üks nendest tabas mind parema käe pihta: valust ma keerasin ringi ning kohe sain tagant nuialööki vastu pead. Selle löögi tulemusena mul oli lõhki löödud pea. Siis mind löödi vastu põlve. Ma kukkusin, mind seoti kätest ja lihtsalt visati autosse teiste kinnipeetute peale. Ma palusin osutada mulle arstiabi, kuid minu palveid ignoreeriti. Mind toodi sadama D-terminali, kus ma hakkasin minestama. Alles peale seda mul pandi side peahaavale. Siis mul hakkas paha. Minu kõrval olev noormees kutsus appi. Medõde vaatas mind üle ja ütles, et on vaja haiglasse. Kaks politseinikku hakkasid mind tõstma, kuid ma vajusin jõuetusest. Siis lakati mind tõstmast ja tiriti nii sama kiirabi autoni”.

Naistunnistaja (50): „Juba bussis ma tundsin, et käega on midagi korrast ära. Palusin arsti. Mõne aja pärast arst tuli, vaatas ja läks ära.”

Tunnistaja (18): „Ühel inimesel algas [haiguseägetsus], teda hakati peksma. Ma hakkasin arsti kutsuma, siis hakati peksma mind.”

Tunnistaja (47): “Oli palju inimesi tõsiste traumadega: nina murre (ei lastud isegi pesta ja pandi peale mingi lasteplaaster), sõrmede murded, suur haav jalal. Arste oli, kuid erilist abi nad ei osutanud... Ei tea, mille eest teda peksti (politseinike poolt), kuid peksti väga julmalt... Umbes kümne minuti pärast märgates, et ta ei liiguta, ma palusin politseiniku kutsuda välja arst... Arst vaatas ta üle ja eemaldus muiates, andes märku, et tal on kõik korras. Kuid kui meid peale kella kolme vabaks lasti, mees oli ikka liikumatu.”

9. 26-28.aprilli 2007 kinnipidamised: sugulaste informeerimise probleem

Mitmed tunnistajad kinnipeetute seast kaebavad, et neil ei lubatud teavitada sugulasi kinnipidamisest. Ei teinud seda ka õiguskaitseorganite töötajad.

Tunnistaja (32): „Keegi ei seletanud mulle kinnipidamise põhjusi, ei esitanud süüdistusi, ei seletanud minu õigusi ja mulle ei lubatud ühtegi telefonikõnet.”

Tunnistaja (43): „Mulle ei lubatud helistada sugulastele, et hoiatada arreteerimisest... [D-terminalis] minu palvetele helistada sugulastele mind peksti.”

Tunnistaja (32): „Algusel [D-terminalis] veel sai liikuda ja ma astusin laua juurde, kus istusid naispolitseinikud, et paluda ühendust abikaasaga. Minu peale karjuti. Tulid mehed mustas eririietuses ja hakkasid karjuma ning kõiki peksma nuiadega”.

Naistunnistaja (18): „Mind viidi Mustamäele arestimajja. Mulle ei lubatud võtta ühendust emaga ning võeti ära telefon”(mõeldud on Rahumäe arestimaja).

Tunnistaja (32): „Mulle ei lubatud helistada sugulastele, et hoiatada minu arreteerimisest”.

Tunnistaja (14): „Umbes peale kolmetunnist istumist politseinik küsis minult, kui vana ma olen, ning viis tuppa, kus naisterahvas pani kirja minu andmed. Mul seoti lahti käed ja ma seisin veel kaks tundi. Siis küsiti politseinikult, kas mu emale on helistatud. Mind toodi jälle sellesse tuppa ja minu juuresolekul helistati emale. Ema töötas öises vahetuses... ja ei saanud mulle järgu tulla. Mind pandi autosse ja viidi koju. See oli kell 4 hommikul.”

Tunnistaja (33): Järgmisel hommikul “ma palusin helistada minu naisele. Mulle lubati, kuid ei helistatud”.

Tunnistaja (21): „Kogu kinnipidamise aja jooksul (20 tundi) mulle ei lubatud teha ühtegi telefonikõnet.”

Naistunnistaja (54): „Vaid kolme päeva pärast, 29. aprillil ma sain peale korduvaid pöördumisi politseisse teada poja arreteerimisest.”

Naistunnistaja (67): „26.aprillil kell 18.35 mu poeg hakkas Tapalt sõitma Tallinna... Kell 23.00 ma helistasin talle, kuid telefon oli välja lülitatud... Siis ma helistasin arestimajja ja sain teada, et mu poeg oli arreteeritud ja 28.aprillil viidud Tartu vanglasse. Sellest ma sain teada alles 30.aprillil. Ükski riigiasutus ei teatanud mulle poja kinnipidamisest.”

Lisa

Alljärgnevalt on toodud kaebuse näidis ning politseiprefektuuri tüüpvastus keeldumisega kriminaalmenetluse algatamisest.

1. Aleksei Rattiku avaldus politseisse (toimetamata tekst, esitatud Inimõiguste Teabekeskusele „teadmiseks”)

27.aprillil ma läksin koju Kaubamaja poolt Mustamäele. Kesklinnas ühistranspordi liiklemine oli katkestatud. Kell oli umbes 22.35-22.45. Vabaduse väljaku kandis seisvad politseinikud ei takistanud minu liikumist ja ei ütelnud, et siia linnaossa minna ei tohi. Tee Tõnismäe poole oli tõkestatud rahvamassi ja politseiga ja ma otsustasin minna läbi Toompea, Aleksandr Nevski katedraali juurest *Koidu* peatusesse, kus peatub troll nr 3. Kui ma astusin trepist ülesse, mass hakkas Vabaduse väljakult jooksuma Vanalinna. Selle järel jooksid politseinikud ja tulistasid põgenejaid.

Kui ma nägin, et ka Aleksandr Nevski katedraali poolt jookseb politsei nuiad käes ja pekstes kõiki, kes seisavad või jooksevad, ma astusin kõrvale ning põlvitasin murule pannes käed pea taha. Minu juurde jooksis nuiaga politseinik (tal ei olnud nimesilti) ja tahtis sundida mind tõusma üles. Ähvardades mind nuiaga ta karjus, et ma tõuseks püsti ja tuleks välja tee peale. Nähes, et kõik, kes tõusid ja läksid tee peale välja, alguseks olid tulistatud eriüksuse poolt (see liikus Aleksandr Nevski katedraali poole Vabaduse väljakult tulistades relvast kummikuulidega) ja siis läbipekstud politsei kumminuiadega, ma ütlesin, et juba seisan põlvili, käed pea taga ja kedagi ei puutu. Peale selle politsei ajas mind pikali maha ja pani kätele ajutised rauad. See oli umbes kell 22.50.

Siis mind tõsteti ja viidi teele, visates nägu allapoole kiviteele. Keegi politseinikest ei seletanud, mille eest ma olin kinnipeetud. Need, kes katsetasid politseilt midagi küsida, said politseinike käest nuiälöoke vastu keha. Seetõttu ma arvasin, et parem on olla vait (politsei karjus kõigile „Vait!”). See, et jalad peab harki ajama õlgade laiusse mulle ka ei öeldud, vaid lihtsalt löödi vastu jalgu ajades need löökidega harki.

Umbes kell 23.05 mind tõstis politseinik (rääkis eesti keelt). Ta haaras mind tugevasti ajutistest käeraudadest ja tõmbas nii, et minu õlad krigisesid. Koos teiste kinnipeetutega mind pandi bussi ja viidi barakkidesse sadama D-terminali kõrval.

Barakkides mind pandi põrandale istuma. Minu juuresolekul peksti Eesti ja teiste riikide kodanike. Inimesed, kes pöördusid küsimustega politsei poole, said vastuste asemel nuialööke. Kuskil 23.30 paiku saadeti kohale Eesti kodanike politsei vormis ja politseinuiadega käes. Nad hakkasid kõige julmemalt peksma inimesi väiksemagi äparduse eest ja ka selle eest, et kinnipeetud inimesed esitasid küsimusi. Minu juuresolekul peksti Saksamaa kodanike (isa ja poega), kui nemad tahtsid politseinikele seletada, et tahavad tualetti, et ei saa aru eesti keelest, et juhtus mingi viga.

Tualetti ma sain umbes kolme tunni möödumisel sellest, kui esitasin sellise palve. Üks Eesti kodanikest (ta rääkis eesti keelt) politseivormis (ma suudan teda ära tunda – ta peksis kinnipeetuid erilise jõhkruusega) tuli minu juurde ja pingutas ajutisi käeraudu nii, et käed hakkasid tundlikust kaotama ja veenid paisusid. Kuna ma suutsin käed selja tagant tuua koos ajutiste raudadega ette, siis nägin, kuidas käed läksid valgeks. Peale selle ma palusin teist politseiniku lödvendada rauad (ajutised) ning panna kätele uued. Nähes minu käsi ta kiiresti võttis need ära ja pani uued, mis ei olnud nii pingutatud. Eesti kodanik politseivormis, kes kõvasti pingutas minu raudu, tunnistas mulle lühidialoogi käigus, et ta on fašist. Ta ütles: „Jah, ma olen fašist“.

Vabaks mind lasti kuskil kell 3.00-3.15 ööl vastu 28. aprilli, pannes kirja minu andmed. Aga ka siis, kui mind vabaks lasti, küsimusele „Mille eest mind kinni peeti?“, ma ei saanud mingit vastust.

(Allkiri)

4.mai 2007

Märkus: avaldus oli Põhja politseiprefektuuri poolt vastu võetud 4.mail 2007.

2. Teatis kriminaalmenetluse nr 07230000008 mittealustamise kohta.

Hr Aleksei Rattik

Tallinnas 10.05.2007.a.

Käesolevaga teatame, et materjalide, mis on Põhja Politseiprefektuuris registreeritud infosüsteemis POLIS nr 2300,07,0,0000265 all, kontrollimise käigus ei leidnud kinnitust, et 27.04.2007a. avaldaja suhtes oli kasutatud ebaseaduslikult vägivalda politseiametnike poolt. Avaldajal ei ole esitada kehavigastuste olemasolu kohta tõendit (va käeraudade soonimise jälg).

Arvestades 27.04.2007a. Eesti Vabariigis toimuvaid sündmusi, oli politsei kohustatud reageerima korrarikkumistele, et tagada riigi sisejulgeolekut ja avalikku korda.

Samuti on vajalik arvestada sündmuste juhtumi aega, kohta ja situatsiooni. Kuna tegu oli suure rahvamassiga ning üldise korra tagamise vajadusega rahutuste ajal, oli politseil õigus tegutseda kooskõlas Politseiseaduse §14 loike 6 punktidega 6 ja 8, mis sätestavad, et õigusrikkujate kinnipidamisel, nende toimetamisel politseisse, politseil on õigus kasutada füüsilist jõudu ning erivahendeid (sh käeraudu) enda ohutuse tagamiseks või kui on alust arvata, et kinnipeetud õigusrikkujad võivad tekitada kahju teistele isikutele, ümbruskonnale või iseendale.

Eeltoodu alusel ja juhindudes KrMS §§-de 194 ja 199 lg 1 p1 kriminaalmenetlust ei alustata aluse puudumise tõttu.

Vastuvõetud otsusega mittenõustumise korral on Teil õigus kooskõlas KrMS § 207 lg 1,3 esitada alustamata jätmise peale kaebus Põhja Ringkonnaprokuratuuri antud teate kätte saamisest alates 10 päeva jooksul. Vastavalt KrMS § 198 lg 2 teatakse kriminaalmenetluse alustamata jätmisest isikule, kelle kohta kuriteokaebus on esitatud.

(Allkiri)

3. Politseiseaduse § 14 (katkendid)

Paragrahv 14. Politsei erivahendid ja relvad

(6) Politseil on õigus kasutada teenistusülesannete täitmiseks erivahendit, külm- ja gaasirelva järgmistel juhtudel:

6) õiguserikkujate kinnipidamisel, nende toimetamisel politseisse või teenistusruumi ja konvoeerimisel, kinnipeetute kaitsmisel ning kinnipeetud ja vahi alla võetud isikute suhtes, kui nad ei allu või osutavad vastupanu politseiametnikele või teistele isikutele, kes täidavad ühiskondlikku kohustust avaliku korra kaitsel või võitluses kuritegevuse vastu, või kui on küllaldaselt alust arvata, et nad võivad põgeneda, tekitada kahju teistele isikutele, ümbruskonnale või iseendale.

7) Politsei kasutab erivahendit, külm- ja gaasirelva õiguserikkuja vastu õiguserikkumise iseloomu, õiguserikkuja isikut ning konkreetset olukorda arvestades. Erivahendi, külm- või gaasirelva kasutamise korral tuleb hoiduda inimese tervise kahjustamisest suuremal määral, kui see on konkreetset juhul vältimatu.

8) Politseiametnik võib kasutada teenistusülesannete täitmisel ja enda ohutuse tagamiseks enesekaitsevahendeid ning füüsilist jõudu.